Fejl og etiske brud i Hans Gregersens anmeldelse af *Visdommens rum* til Kulturen.nu og Logos

Anders Dræby

ULVENS FORLAG

Fejl og etiske brud i Hans Gregersens anmeldelse af *Visdommens rum* til Kulturen.nu og Logos

Af Anders Dræby

Copyright © Anders Dræby

Ulvens Forlag, København 2026

Denne bog er beskyttet i henhold til dansk lov om ophavsret. Kopiering må kun ske i overensstemmelse med loven. Til undervisningsbrug skal kopiering ske efter aftale med Copydan Tekst og Node.

Skriftet er udarbejdet i overensstemmelse med gældende etiske retningslinjer og almindelige juridiske standarder for dokumentation og faglig kritik. Alle vurderinger i dette skrift er fremsat som forfatterens saglige vurdering på baggrund af dokumenterede forhold og udgør ikke juridiske konstateringer. Skriftet ligger inden for ytringsfrihedens kerneområde: saglig, dokumenteret kritik af faglig praksis.

1. udgave, 2026

ISBN: 978-87-93613-13-3

DOI: 10.5281/zenodo.18650921

Indholdsfortegnelse

Indledning 4

Del 1: Redegørelse for indholdsmæssige fejl i anmeldelsen 5

1. Fejlagtig forveksling med New Age 5
2. Manglende forståelse for symbolik og mytologi 7
3. Kategorifejl: Misrepræsentation af bogens budskab 8
4. Genrefejl: Konceptuel misforståelse af værkets art 9
5. Fejlagtig forståelse af bogens struktur 9
6. Faktuel fejl i forståelse af bogens emne 9
7. Manglende praksisforståelse som metodisk fejl 10

Afrunding 11

Del 2: Brud på professionel etik og det redaktionelle ansvar hos Kulturen.nu 12

1. Uretmæssig anvendelse af ophavsretsbeskyttet materiale 13
2. Tilsidesættelse af de vejledende regler for god presseskik 13
3. Etisk brud på den professionelle distance 13

Konklusion 14

Referencer (APA 7) 16

Juridisk erklæring om formål, grundlag og afgrænsning 17

Indledning

> *"Den dybe kritiske tænker er blevet et misfoster i denne verden – og det er ikke en tilfældighed. For at bevare orden og kontrol må man isolere den intellektuelle, vismanden, filosoffen og geniet, før deres idéer vækker folk*" - ukendt[1]

Dette skrift er foranlediget af et behov for at korrigere et forvrænget billede af værket *Visdommens rum*, som er blevet skabt gennem gymnasielærer Hans Gregersens anmeldelse i mediet *Kulturen.nu* og tidsskriftet *Logos*. Selvom anmeldelsen har været offentlig i en periode, har dens systematiske fejltolkninger og de dertilhørende etiske brud påført bogen og forfatteren en alvorlig rækkefølge af misforståelser, som nødvendiggør en grundig og saglig berigtigelse.

Når et værk, der søger at genopdage glemte visdomstraditioner i den vestlige kultur, bliver mødt med overfladiske mærkater og fejlagtige sammenligninger, er det ikke blot forfatterens integritet og levegrundlag, der står for skud, men selve muligheden for en kvalificeret offentlig samtale om åndelige og filosofiske emner. En anmelder har en betydelig magt til at rammesætte en bogs reception, men med denne magt følger et ufravigeligt ansvar for både læsemæssig grundighed og professionel etik.

Dette skrift er opdelt i to hoveddele for at adressere sagens fulde omfang:

I **første del** gennemgås de konkrete, indholdsmæssige fejl i anmeldelsen. Her påvises det, hvordan anmelderen gennem en serie af fejllæsninger har stemplet bogen som en del af New Age-bevægelsen – en strømning, som værket eksplicit distancerer sig fra. Det dokumenteres, hvordan anmeldelsen lider under en manglende forståelse for bogens symbolik, mytologi, struktur og overordnede filosofiske budskab.

I **anden del** adresseres de alvorlige spørgsmål om professionel etik, lovgivning og det redaktionelle ansvar hos *Kulturen.nu*. Her redegøres der for et forløb, der involverer uretmæssig anvendelse af ophavsretsbeskyttet materiale og en manglende overholdelse af god presseskik, som kulminerede i en digital efterfølgelse af forfatteren på faglige netværk.

[1] Citatet tilskrives sommetider Carl Gustav Jung, men optræder ikke i hans værker

Formålet med denne afklaring er ikke at undertrykke den frie kritik, men at sikre, at kritikken hviler på et fundament af sandhed og ordentlighed. Det er mit håb, at dette skrift vil tjene som en nødvendig modvægt til de eksisterende misforståelser og give fremtidige læsere mulighed for at møde *Visdommens rum* på dens egne præmisser – fri for de fejlagtige stempler og uetiske rammesætninger, som hidtil har præget dens reception.

Del 1: Redegørelse for indholdsmæssige fejl i anmeldelsen

> *"Hunde gør af alle fremmede" – Heraklit, #97*
>
> *"De, der blev set danse, blev anset for at være gale af dem, der ikke kunne høre musikken" – Ukendt*[2]

Anmeldelser kan almindeligvis være lærerige og give værdifuld indsigt for både forfatter og læser. En kvalificeret anmeldelse bør bygge på en korrekt forståelse af værket, men desværre indeholder Hans Gregersens anmeldelse af *Visdommens rum* til Kulturen.nu og Logos flere misforståelser, der skaber et forvrænget billede af bogen. Disse fejl vedrører blandt andet en fejlagtig sammenligning med New Age, en misforståelse af bogens brug af symbolik og en forvrænget opfattelse af bogens budskab. Denne afklaring har ikke til hensigt at kritisere anmelderen som person, men søger på en saglig og konstruktiv måde at korrigere de fejl, der skaber et forvrænget billede af bogen.

1. Fejlagtig forveksling med New Age

Anmelderen beskriver fejlagtigt *Visdommens rum* som en del af New Age-bevægelsen, hvilket bogen ikke er – dette er således en faktuel fejl. Allerede i indledningen distancerer jeg mig eksplicit fra moderne spiritualitet og vestliggørelse af østlig spiritualitet. Det skyldes, at jeg ikke ser disse strømninger som en mulighed for at hele kulturens splittelse i os selv og finde hjem - selv om de måske kan give nogle mennesker velvære. Derudover

[2] Citatet tilskrives sommetider Friedrich Nietzsche, men optræder ikke i hans værker

adskiller *Visdommens rum* sig også helt generelt fra New Age-ideologien og står på afgørende punkter for det modsatte:

Betegnelsen "New Age" stammer fra teosoffen Alice Bailey, og New Age-bevægelsen er i ordets betydning bestemt ved en astrologisk tro på, at vi er på vej fra fiskens tidsalder til vandmandens "nye tidsalder"[3]. Bailey definerede "New Age" som en kommende tidsalder, der er præget af højere bevidsthed, generel spirituel oplysning og en enhedspræget verdensforståelse[4]: En ny impuls til kærlighed, fred og bevidsthed, der skulle manifestere sig gennem mange mennesker og institutioner.

Denne forestilling optræder slet ikke i min bog, som overhovedet ikke indeholder astrologi og helt omvendt tager afstand fra utopier om fremtiden og handler om at vende blikket tilbage og genopdage en glemt visdom fra fortiden.

New Age bevægelsen er desuden karakteriseret ved et synkretisk forsøg på at sammenføje østlig og vestlig spiritualitet ud fra en forestilling om, at en universel spiritualitet skal forene menneskeheden og fremme lys, lykke og kærlighed. Min bog inkluderer slet ikke østlig spiritualitet, men distancerer sig fra den vestlige import af østlig spiritualitet. Den fremhæver i stedet nødvendigheden af at genfinde vores egne åndelige rødder som vesterlændinge og favne livets modsætninger, herunder de mørkere og mere komplekse aspekter af tilværelsen. Den handler derfor også alene om visdom, der er en del af den vestlige kulturs oversete baggrund, selv om shamanismen har været udbredt over hele verden. I modsætning til anmelderens påstand hævder jeg heller ikke, at de fire visdomstraditioner i bogen – shamanisme, egyptisk, græsk og nordisk – er identiske.

Endelig blev New Age-bevægelsen senere karakteriseret ved brug af kommercialiserede spirituelle praksisser som krystalhealing, kanalisering, aura-læsning, energiarbejde og englekontakt, der er orienteret mod personligt velvære, selvoptimering og harmonisering. *Visdommens rum* indeholder slet intet af dette og skildrer ingen teknikker til hurtig lindring eller harmonisering, men beskæftiger sig med krævende indvielsesveje, der konfronterer mennesket med lidelse, død, splittelse og forvandling. Hvor New Age ofte søger det lette, det lyse og det umiddelbart trøstende, insisterer bogen på nødvendigheden af at gå gennem mørke, brud og eksistentiel krise som en del af en reel åndelig modning.

[3] Bailey & Djwhal Khul, 2013a

[4] Bailey & Djwhal Khul, 2013b

En anmeldelse bør ikke blot pådutte bøger etiketter og slet ikke etiketter, der har til formål at nedgøre. Selv om *Visdommens rum* trækker på en vis inspiration fra Martin Heidegger, filosofisk traditionalisme og jungiansk psykologi, er den original, ukonventionel og ikke forankret i nogen åndelig bevægelse. Bogen er da også blevet mødt med modstand fra New Age-miljøet, hvilket bekræfter, at den går en anden vej.

2. Manglende forståelse for symbolik og mytologi

Denne fejllæsning hænger tæt sammen med en anden misforståelse i anmeldelsen: dens manglende forståelse for symbolik og mytologi. Anmelderen afviser symbolske fortolkninger som noget 'moderne', men dette afslører en uvidenhed om, hvor dybt symboltolkninger faktisk er forankret i den vestlige visdomstradition. Her er der således tale om en metodiik og konceptuel fejl.

Symbolske tolkninger er relevante for den dybe visdom, fordi de hjælper med at afkode livets dybere betydninger og opnå en åndelig indsigt, som ikke kan opnås gennem rationalitet eller intellektuel analyse. Der undervises måske ikke i den slags tolkninger i danske gymnasier, men de har været anvendt inden for de dybe vestlige visdomstraditioner gennem årtusinder. I moderne tid er de blandt andet et væsentligt aspekt af jungiansk psykologi, filosofisk traditionalisme og filosofien hos Peter Kingsley og Muata Ashby, der er en del af bogens inspirationskilder og er anført på litteraturlisten[5][5][6][7]. Ingen af disse tilgange eller forfattere er en del af New Age bevægelsen.

Det er vigtigt at understrege, at anmeldelsen bygger på en overfladisk læsning og ikke viser forståelse for dybere åndelige indsigter i tilværelsen. Denne fejl fører til en misvisende opfattelse af bogen, der faktisk er dybt forankret i traditionelle visdomsprincipper.

[5] Edinger, 2001.
[5] Kingsley, 2009
[6] Ashby, 2000.
[7] Evola, 2021.

3. Kategorifejl: Misrepræsentation af bogens budskab

Anmelderen påstår, at min bog er et angreb på fornuften, hvilket han finder paradoksalt, da jeg anvender fornuften i min egen argumentation. Denne påstand er imidlertid forkert. Som der står i indledningen og på omslaget handler bogen ikke om at forkaste videnskab og rationalitet, men om at genintegrere det, der er blevet fortrængt i den vestlige kultur. Der er således tale om et stråmandsargument, hvor bogens budskab forvanskes, hvilket er en konceptuel fejl. Dette er en *dokumenterbar fejllæsning*, ikke en smagssag.

Kritikken af rationalitetens grænser er ikke noget moderne fænomen, men er et velkendt tema i den vestlige filosofi, der går helt tilbage til antikken. Det er en gammel opfattelse i den vestlige filosofis historie, at der findes grænser for, hvad fornuften alene kan forklare, og dette perspektiv er altså slet ikke nyt. Der er mange før mig fra Pyrrho af Elis til Immanuel Kant, der har sat spørgsmålstegn ved fornuftens rækkevidde uden at afvise dens værdi[89]. For eksempel beskrev Plotin det mystiske aspekt af væren[10], mens Martin Heidegger fremhævede, at nogle aspekter af væren ikke kan reduceres til logiske eller rationelle forklaringer, men kræver en anden form for tilgang for at blive forstået[9]. At påpege fornuftens begrænsninger er ikke det samme som at afvise den. Anmelderen overser denne filosofiske tradition og forvrænger dermed bogens egentlige budskab.

Visdommens rum udforsker åndelige oplevelser og indsigter, der rækker ud over det rationelle, og som ikke kan forstås rent intellektuelt. Der er aspekter af tilværelsen — som det transcendente — der kræver andre former for bevidsthed, såsom intuition, følelser og direkte oplevelse. Dette er ikke en afvisning af rationaliteten, men snarere en udvidelse af erfaringen til at omfatte det, som ligger uden for intellektets domæne. Bogen handler om en særlig visdom, der kommer fra indre erfaringer og åndelig praksis, og som åbner op for en dybere forståelse af livet, der ikke kan måles og vejes eller opnås gennem diskussioner og teorier.

[8] Sextus Empiricus, 1976

[9] Immanuel Kant, 1998

[10] Plotinus, 1966–1988.

[9] Heidegger, 2006; 2015

4. Genrefejl: Konceptuel misforståelse af værkets art

Anmelderen kritiserer bogen for ikke at inkludere historiske detaljer, men dermed fejllæser han bogens genre og formål. Han vurderer *Visdommens rum* som om det er en akademisk analyse, snarere end en åndelig rejseguide, der har til formål at hjælpe læsere til åndelig forståelse, indsigt og transformation. *Visdommens rum* hævder ikke at være en historisk videnskabelig redegørelse, men er udformet som en inspirationskilde til åndelig refleksion og praksis. Denne fejltolkning vildleder læserne til at tro, at bogen forsøger at være en historiebog, hvilket ikke er tilfældet.

Anmelderen begår en kategorifejl ved at anmelde en åndelig rejseguide som en historisk fagbog, hvilket svarer til at kritikere en digtsamling for ikke at indeholde statistiske data.

5. Fejlagtig forståelse af bogens struktur

Anmelderen beskriver bogens struktur som uklar, men denne kritik misforstår bogens intention. Der er således tale om en konceptuel fejl i forståelsen af værkets struktur og intention.

Visdommens rum er bevidst opbygget til at guide læseren igennem flere stadier af indsigt i sig selv og virkeligheden. Kapitlerne er indbyrdes uafhængige af hinanden og fokuserer på hver sit centrale aspekt af tilværelsen – naturen, døden, lidelsen og livet – der bliver fortrængt i den vestlige kultur og med fordel kan integreres i et moderne liv. Underafsnittene i hvert kapitel bygger logisk på det foregående underafsnit ved at føre læseren dybere ind i refleksioner over deres eksistens, selvopdagelse og dybere opdagelse af åndelige aspekter af virkeligheden.

Jeg hævder ingen steder, at *Visdommens rum* er en akademisk analyse af visdom eller en historisk undersøgelse af fortidens kultur og samfundsforhold. I bogens indledning gør jeg det derimod tydeligt, at den er udformet som en åndelig rejseguide, der skal hjælpe læsere med at kunne udforske åndelige sider af tilværelsen og integrere det fortrængte i kulturen i dem selv.

6. Faktuel fejl i forståelse af bogens emne

Anmelderen hævder, at bogen omhandler guidede sjælerejser, og at sjælerejserne i bogen blot er den samme. Det er ikke bare en fortolkning eller en uenighed om begreber, men en fejlagtig gengivelse af bogens faktiske indhold.

For det første anvender jeg slet ikke begrebet "sjælerejser" i bogen. For det andet beskriver bogen heller ikke guidede sjælerejser, som er en form for indre rejser i bevidstheden. For det tredje er bogens veje og metoder ikke den samme.

Bogen omfatter fire forskellige åndelige veje, der kræver, at man går ind i dybere lag af tilværelsen, der rækker ud over hverdagsbevidstheden og ikke kan forstås af almindelige mennesker. Disse fire veje er meget forskellige veje til at opnå en transformation og herunder finde ind til et indre selv, som jeg under ét kalder sjælen af pædagogiske grunde, men som ikke nødvendigvis omfatter den samme erfaring.

To af disse veje inkluderer brug af metoder, der kaldes indre rejser, men jeg gør udtrykkeligt opmærksom på, at der ikke er tale om guidede meditationer. Indre rejser er ikke guidede visualiseringer, men handler om at få dybere, åndelige oplevelser, der ikke er kendt på forhånd. Disse rejser sigter mod at udforske og opdage underbevidste lag af sindet eller bevidstheden, der ikke er tilgængelige for den almindelige vågne hverdagsbevidsthed. Formålet er at opnå åndelig indsigt, ofte som led i heling eller transformation, og i visse traditioner, såsom shamanisme, kan indre rejser bruges til at kommunikere med åndelige guider eller kraftdyr og finde visdom fra disse oplevelser. Anmelderens omtale af sjælerejser er således en misforståelse af bogens faktiske indhold.

7. Manglende praksisforståelse som metodisk fejl

En væsentlig metodisk fejl i anmeldelsen er den manglende forståelse for den åndelige erfaring og praksis, der er central for en stor del af *Visdommens rum*. Bogen er ikke kun en intellektuel fremstilling, men indeholder også vejledning til at give læseren direkte åndelige indsigter og gennemgå en transformation. Denne dimension er vigtig for at forstå bogens budskab og intention, da den bygger på åndelige indsigter, som kun kan opnås gennem en dybere proces.

Anmelderens tilgang til bogen er præget af en rent teoretisk læsning, der afspejler en mangel på erfaring med åndelige veje og bevidsthedsudvidende metoder. Anmeldelsen kommer slet ikke ind på bogens centrale tema omkring åndelig transformation, og viser ikke forståelse for, at åndelig opvågnen, død og genfødsel ikke blot er metaforer eller teoretiske øvelser, men dybe forandringer i et menneskes bevidsthed og væren. Denne mangel fører til adskillige misforståelser, herunder den fejlagtige kritik af bogens struktur som uklar, vurderingen af tilgangen som New Age, opfattelsen af indholdet som sjælerejser og den manglende evne til at skelne mellem de fire åndelige veje og metoder. Anmelderen vurderer udelukkende bogen ud fra et teoretisk og analytisk perspektiv, som overser, at bogens hovedformål er at inspirere til åndelig forståelse og forandring, der ikke kan opnås rent rationelt.

Anmeldelsen afslører en blindhed over for den åndelige praksisdimension, hvilket gør den ufuldstændig og vildledende. Hvis man ikke forstår den åndelige proces, bogen beskriver, kan man ikke vurdere den korrekt. Det er ikke bare tale en konceptuel og metodisk fejl i anmeldelsen – det er en mangel på forståelse for den dybeste dimension af visdom. Dette svarer til, at anmelderen forsøger at måle dybden den menneskelige bevidsthed med en lineal.

Afrunding

> *"Al sandhed går gennem tre faser. I første omgang latterliggøres den. I anden omgang opstår voldsom modstand. I tredje omgang accepteres den som indlysende"*
> *- Ukendt*[10]

Anmeldelser er naturligvis subjektive, og som forfatter må man respektere, at folk kan have forskellige holdninger til ens arbejde. Samtidig er det nødvendigt at rette op på deciderede fejl og misforståelser i anmeldelser, der giver et fejlagtigt billede af bogens indhold og intentioner. Min afklaring er ikke en afvisning af andre holdninger, men handler udelukkende om at korrigere nogle af de mest væsentlige fejlopfattelser af bogens centrale temaer, som anmeldelsen kan have skabt. Afklaringen er da heller ikke henvendt til anmelderen, men til potentielle læsere af bogen.

---

[10] Citatet tilskrives sommetider Arthur Shopenhauer, men optræder ikke i hans værker

Det er værd at bemærke, at bogen omhandler nogle dybe former for visdom, der oprindeligt blev holdt hemmelige for at undgå misforståelser og forfølgelse. Det er således i sig selv en gammel visdom, at åndelig visdom ofte bliver fejlfortolket og kritiseret af dem, der ikke er fortrolig med den. *Visdommens rum* præsenterer dybe indsigter, som ikke bare kan give anledning til refleksion og bevidstgørelse, men også kan udfordre etablerede opfattelser, vække dyb frygt, aktivere ubevidste forsvarsmekanismer og skabe modstand hos visse læsere.

Visdommens rum er skrevet i et filosofisk, inspirerende, intenst og til tider poetisk sprog og ikke i et akademisk og analytisk sprog. Misforståelser og fejllæsninger er i sig selv en påmindelse om, hvordan visdom ofte bliver forvansket, når den ikke passer ind i gængse kategorier eller eksisterende paradigmer. *Visdommens rum* udfordrer både akademiske dogmer og den alternative spiritualitet, som New Age-referencer ofte repræsenterer. Derfor er det forventeligt, at den vil møde modstand.

Historien har gentagne gange vist, at nye ideer og dybere indsigter ofte bliver afvist, før de bliver forstået. Mit håb er, at denne afklaring kan bidrage til en mere præcis forståelse af bogens indhold – for alle, der ønsker at fordybe sig i den visdom, som vores egen kultur har glemt

Del 2: Brud på professionel etik og det redaktionelle ansvar hos Kulturen.nu

Udover de omfattende indholdsmæssige fejl i selve læsningen af værket, som er gennemgået i første del, er der grund til at rejse en principiel og omfattende kritik af den professionelle etik og den redaktionelle proces bag Gregersens anmeldelse. Ved offentliggørelsen af anmeldelsen på **Kulturen.nu** valgte anmelderen at benytte et billede af mig, som han havde tilegnet sig fra internettet uden min tilladelse og uden samtykke fra den oprindelige fotograf.

Dette forløb udgør efter min opfattelse ikke blot en graverende tilsidesættelse af etik og god presseskik, men vidner også om en svigtende redaktionel kontrol hos Kulturen.nu. At et medie og en anmelder finder det nødvendigt at personliggøre en kritik ved uretmæssigt at bringe billeder af forfatteren i spil bidrager til indtrykket af en anmeldelse,

der er drevet af andre motiver end saglig litterær og faglig kritik. Det peger på en proces, hvor respekten for forfatterens integritet og den private sfære er sat til side til fordel for en unødig personliggørelse.

Når denne adfærd efterfølges af, at jeg efter udgivelsen kunne konstatere, at Gregersen opsøgte og fulgte min profil på faglige netværk som Academia.edu – hvilket nødsagede mig til at blokere vedkommende for at værne om min integritet, hvorfor jeg i dag kun har adgang til at dokumentere selve blokeringen[11] – krydses grænsen mellem professionel interesse og det, der må betegnes som en grænseoverskridende og uvelkommen overvågning. Det rejser det helt centrale spørgsmål, om anmelderen og det publicerende medie overhovedet har været i stand til at bevare den nødvendige professionelle distance, som en saglig og uafhængig kritik kræver.

Der er i dette samlede forløb tale om brud på flere fundamentale principper for redelig virksomhed og medieledelse:

- **Uretmæssig anvendelse af ophavsretsbeskyttet materiale:** Ved at publicere et billede uden tilladelse fra rettighedshaveren har ansvarshavende redaktør for **Kulturen.nu**, Bent Stenbakken, og anmelderen efter min vurdering handlet i modstrid med de grundlæggende principper i **Ophavsretsloven (§ 1 og § 2)**. Det er i denne sammenhæng afgørende at fremhæve de faktiske omstændigheder: Billedet blev først fjernet fra anmeldelsen, efter at **Kristeligt Dagblad** rettede henvendelse til mediet om sagen. At Kulturen.nu fandt det nødvendigt at fjerne billedet som direkte konsekvens af denne eksterne henvendelse, står som en faktuel bekræftelse af, at den oprindelige anvendelse var uretmæssig og uden den nødvendige juridiske hjemmel. Det må efter min vurdering anses for kritisabelt, at en sådan praksis overhovedet har fundet sted.

- **Tilsidesættelse af de vejledende regler for god presseskik:** Ifølge de presseetiske regler påhviler det både den enkelte skribent og mediets ansvarshavende redaktør at udvise respekt for den private sfære. At anvende et uautoriseret personbillede i en boganmeldelse udgør en tilsidesættelse af dette ansvar. Det er min vurdering, at denne handling strider mod princippet om at undgå krænkelser af privatlivets fred, medmindre der foreligger en klar almen interesse – hvilket under ingen omstændigheder kan påvises i denne sag. Det er bekymrende, at Kulturen.nu's redaktion ikke har formået at opretholde disse standarder i deres filter.

[11] På academia.edu er det kun muligt at blokere følgere, ikke andre brugere

- **Etisk brud på den professionelle distance:** En anmelder bør fungere som en uafhængig og objektiv instans. Ved først uretmæssigt at bringe et personbillede og efter min konstatering efterfølgende foretage det, der må betegnes som en "digital efterfølgelse" (shadowing) af forfatteren på faglige netværk som Academia.edu, fraviger anmelderen rollen som uvildig kritiker. En sådan ageren bryder med den nødvendige faglige distance og kammer over i en adfærd, der efter min opfattelse må betegnes som uetisk og grænseoverskridende i en professionel sammenhæng.

Denne gennemgående mangel på respekt for både gældende lovgivning, presseetiske retningslinjer og personlige grænser svækker anmeldelsens troværdighed betydeligt. En skribent og et medie, der ikke formår at respektere de spilleregler, der beskytter ophavsret og privatliv, kan efter min opfattelse ikke forventes at udvise den fornødne grundighed, redelighed og saglighed i mødet med et komplekst filosofisk værk som *Visdommens rum*. Det samlede forløb står efter min vurdering tilbage som et vidnesbyrd om en stærkt kritisabel arbejdsproces hos både anmelder og det ansvarlige medie og rejser alvorlige spørgsmål om etik, integritet og ansvarlig omgang med formatet.

Konklusion

Når man sammenholder de omfattende indholdsmæssige misforståelser i Hans Gregersens anmeldelse med de samtidige overtrædelser af ophavsret og presseetik, tegner der sig et billede af et alvorligt professionelt svigt. Det er ikke blot en sag om uenighed mellem en forfatter og en anmelder, men en sag om, hvordan et filosofisk værk kan blive forsøgt devalueret gennem en kombination af manglende læsemæssig grundighed og uetisk professionel adfærd.

At stemple *Visdommens rum* som "New Age" på trods af værkets eksplicitte distancering fra moderne spiritualitet og import af østlig spiritualitet, vidner om en anmelder, der har valgt mærkaten frem for indsigten. Når jeg påviser, at anmelderen begår faktuelle fejl ved at anvende et begreb om bogens tilgang, som jeg slet ikke bruger, så bryder han det almindelige krav om "rigtighed af informationer".

Gregersen blev forelagt en indledende redegørelse for fejl i anmeldelsen, men ønskede ikke at foretage nogen rettelser. Han fastholdt, at det var berettiget at anvende betegnelsen "New Age", fordi hans læsere kendte dette begreb, og henviste herudover

til, at jeg "talte energetisk", alene med begrundelsen, at ordet "energi" forekommer enkelte steder i teksten. Dette er imidlertid en faktuel, metodisk og konceptuel fejl, da jeg ikke "taler energetisk" i new age-forstand eller som en floskel, men alene anvender ordet "energi" som et ontologisk og filosofisk begreb i en sammenhæng, hvor natur, bevidsthed, lys, mørke og forvandling forstås som samme virkelighed set fra forskellige sider.

Anmelderens læsning viser generelt, at han ikke forstår værkets genre og ærinde, og at han anvender en metode, der ikke er fagligt adækvat til denne type bog.

Samlet set viser forløbet ikke blot, at anmeldelsen indeholder væsentlige faktuelle og faglige fejl, men også at disse blev gjort anmelderen opmærksom på uden at føre til nogen form for korrektion. At fejlagtige betegnelser blev fastholdt med henvisning til læserhensyn snarere end faglig korrekthed, understreger, at der her ikke er tale om en redelig kritisk proces, men om et bevidst valg, der svækker både anmelderens og mediets faglige troværdighed.

Denne mangel på ansvarlighed finder sin direkte parallel i den uretmæssige omgang med personbilleder af mig hos mediet *Kulturen.nu*. Begge dele afspejler den samme mangel på respekt for værkets integritet og forfatterens person. At fejlene først blev delvist rettet efter ekstern indgriben fra *Kristeligt Dagblad*, bekræfter blot sagens alvor.

Denne sag bør tjene som en påmindelse om, at kritikken aldrig må stå hævet over sandhedskravet og de etiske spilleregler. Hvis den litterære kritik forvandles til et redskab for fejlagtig stempling og personliggørelse, mister den sin berettigelse som vejleder for offentligheden.

Selvom anmeldelsen i sin tid formåede at forvanske receptionen af *Visdommens rum*, står værkets kerne uændret tilbage. Sand visdom lader sig ikke begrænse af overfladiske kategoriseringer eller uetiske angreb. Mit håb er, at denne grundige gennemgang ikke blot har berigtiget de faktuelle fejl, men også har udstillet den problematiske proces, der lå bag, så læserne fremover kan vurdere værket på et fundament af sandhed og faglig redelighed. Den vestlige visdomstradition fortjener en mere seriøs behandling end den, der blev præsteret her.

Referencer (APA 7)

Ashby, M. (2000). *The Egyptian Book of the Dead.* Sema Institute of Yoga.

Bailey, A. A., & Khul, D. (2013a). *Discipleship in the New Age (Vol. 1).* Lucis Publishing Companies.

Bailey, A. A., & Khul, D. (2013b). *The externalisation of the hierarchy*. Lucis Publishing Companies.

Dræby, A. (2023). *Visdommens rum*. Akademisk Forlag

Dræby, A. (2026). Fejlene i Hans Gregersens anmeldelse af `Visdommens rum`. Ulvens Forlag, https://doi.org/10.5281/zenodo.18479222

Edinger, E. F. (2001). *The eternal drama: The inner meaning of Greek mythology.* Shambhala Publications.

Empiricus, S. (1976). *Outlines of pyrrhonism*. Harvard University Press.

Evola, J. (2021). *The fall of spirituality: The corruption of tradition in the modern world.* Simon & Schuster.

Heidegger, M. (2006). *Sein und Zeit.* Max Niemeyer Verlag.

Heidegger, M. (2015). *Holzwege*. Vittorio Klostermann.

Kant, I. (1998). *Kritik der reinen Vernunft.* Akademie Verlag.

Kingsley, P. (2009). *In the dark places of wisdom.* Golden Sufi Center.

Plotinus. (1966–1988). *Enneads*. Harvard University Press.

Juridisk om formål, grundlag og afgrænsning

Dette skrift er udarbejdet i god tro med det formål at dokumentere, berigtige og belyse konkrete, faktuelle forhold i forbindelse med anmeldelsen af *Visdommens rum* samt at rejse principielle spørgsmål om faglig praksis, presseetik og redaktionelt ansvar. Teksten bygger på et konkret og dokumenterbart forløb samt på offentligt tilgængeligt materiale og verificerbare hændelser.

Kritikken, som fremsættes i skriftet, retter sig udelukkende mod handlinger, processer, beslutninger og offentlig praksis. Den er ikke rettet mod enkeltpersoners karakter, værd, motiver eller personlige integritet. Formålet er ikke at udstille, mistænkeliggøre eller skade nogen persons omdømme, men at fastholde et sagligt, redeligt og oplyst grundlag for offentlig kritik og ansvarlig faglig debat.

Hvor der drages konklusioner eller fremsættes vurderinger, sker det med udgangspunkt i de beskrevne forhold og inden for rammerne af almindelige principper om saglighed, proportionalitet og redelighed. Eventuelle fejl eller unøjagtigheder er ikke tilsigtede og kan berigtiges ved fremlæggelse af relevant dokumentation.

Dette skrift skal læses som et principielt og dokumenterende bidrag til en nødvendig offentlig samtale om korrekthed, etik og ansvar i den litterære og mediemæssige praksis. Det er ikke et personangreb, men en kritik af konkrete forhold og arbejdsprocesser, fremsat i offentlighedens interesse og inden for ytringsfrihedens rammer samt gældende etiske standarder.